

Gemeente Hoeksche Waard
t.a.v. college van B&W
Postbus 2003
3260 AE OUD-BEIJERLAND

Oud-Beijerland, 14 september 2021

*Betreft: Zienswijze ASDHW op nota Visie Wonen, Welzijn en Zorg 2030
van de gemeente Hoeksche Waard (dd. 13 juli 2021)*

Onze referentie 2021-01

Geacht College,

Naar aanleiding van de publicatie van bovenstaande nota informeren wij u bij deze over de bevindingen van de Adviesraad Sociaal Domein na lezing van deze nota.

Wij hadden gehoopt op een duidelijke en richtinggevende visie op hoe de gemeente burgers op deze drie terreinen maximaal kan en wil ondersteunen. Wel zien we een pakket van uiteenlopende mogelijke acties en worden verscheidene instrumentele oplossingen genoemd.

Maar een duidelijk kader dat ook perspectief biedt op een integrale aanpak ontbreekt.

Een deel van dat kader zou een voorspelling moeten zijn van hoe dit veld er in 2030 en de jaren erna uitziet, onderscheiden naar jongere en oudere jeugd, jongvolwassenen en oudere volwassenen, en actieve en oudere senioren, mogelijk onderverdeeld op basis van specifieke problematiek (of juist bijeengebracht; want de wensen van jong en oud kunnen in de praktijk complementair blijken!).

Overigens zal dan blijken dat de piek van de vergrijzing niet in 2030 maar rond 2040 wordt verwacht.

En wij kunnen er geen begrip voor opbrengen dat jongeren bewust niet in deze visie worden meegenomen.

Een wezenlijk ander deel van dat kader moet ook zijn dat je ervoor zorgt dat *á*lle burgers bij worden gestaan bij hun individuele en collectieve vragen op deze drie terreinen; en wel op een laagdrempelige manier en zodanig dat het aanbod voor iedereen zichtbaar en dus ook makkelijk vindbaar en benaderbaar is.

Wij adviseren er daarbij in de benadering vanuit te gaan dat *burgers niet zelfredzaam zijn en niet zodanig geletterd en ontwikkeld zijn* dat ze hun weg wel vinden naar alle verschillende loketten en voorzieningen.

Maar dat dient wel zo gepresenteerd te worden, dat dit niet wordt ervaren als bemoeienis.

Want juist in de groepen die gebruik moeten maken van sociale voorzieningen zijn deze vaardigheden vaak onvoldoende ontwikkeld. En mensen die die vaardigheden wel hebben zijn met zo'n benadering net zo goed geholpen.

Wat ons betreft is het veld zo georganiseerd dat voor de burger duidelijk is welke ruimte er is voor zijn ontwikkeling, dat hij wordt aangemoedigd, wordt bijgestuurd waar dat nodig is en daadwerkelijk wordt geholpen bij het maken van keuzes en ondersteund bij de uitvoering.

Het moet ook duidelijk zijn dat die basis 'gevestigd is' in de gemeentelijke organisatie óf binnen Welzijn Hoeksche Waard. Wij stellen vast dat nu sommige projecten belegd zijn bij een (project)ambtenaar en sommige bij Welzijn Hoeksche Waard.

Wat ons betreft is er één organisatie die beleid ontwikkelt en regie voert (de gemeente) en één andere die belast is met uitvoering en daarvoor ook voor lange termijn de middelen krijgt die uitvoering vorm te geven. Daarbij zijn competenties, ervaring en vakmanschap leidend.

Omdat Welzijn HW in verschillende kernen al actief is en daar vaak ook bekend is en de nodige 'voelsprietten' heeft, lijkt die de aangewezen organisatie voor de uitvoering.

De gemeente kan zich dan richten op zijn kerntaken, zoals regelgeving, financiering, etc. en het steeds verder ontwikkelen van beleid dankzij een stevige interactie met Welzijn Hoeksche Waard.

Hiervoor dienen lange termijn werk-, financierings- en andere afspraken te worden gemaakt tussen beide organisaties.

De nota bevat vele visies en plannen die helaas niet in 2030 gerealiseerd zullen zijn. Hoe globaal ook, het nu geschetste wensbeeld is onmogelijk in acht jaar te realiseren. Een verwachting die versterkt wordt doordat de gemeente onvoldoende de eigen mogelijkheden aangeeft, er geen perspectief is op integrale uitvoeringsplannen (beleid uitvoeren) en ook links naar aanpak en uitvoering ontbreken. Er is niet duidelijk wie de regie heeft c.q. taken toewijst.

Het lijkt erop dat de nieuwe gemeente nog niet de durf heeft haalbare zaken te beloven. Dat kan wel wanneer je als gemeente heldere doelen hebt en voor jezelf en anderen (de beoogde uitvoerders en ontwikkelaars) harde eisen stelt, duidelijke tijdspaden uitzet en vooraf nadenkt over eventueel noodzakelijke bijsturing.

Als Adviesraad Sociaal Domein zijn wij graag bereid op weg daarheen ook tussentijds te adviseren.

In de gepresenteerde visie missen wij expliciete aandacht voor de samenhang tussen beleidsterreinen. Zo zal het noodzakelijk zijn op andere beleidsterreinen gelijktijdig met de sectoren waar deze visie over gaat stappen te zetten. Denk aan o.a. mobiliteit, inclusieve samenleving, digitalisering en duurzaamheid.

Tenslotte: inwoners hunkeren inmiddels naar scherpe keuzes en concrete uitvoeringsplannen van de gemeente Hoeksche Waard en vooral naar de realisatie daarvan. Dat geldt zeker voor mensen die extra steun nodig hebben, maar ook voor anderen die graag willen bijdragen aan een betere omgeving. Ook hopen we oprecht dat u burgers actief en in voldoende mate betreft bij het in de praktijk vormgeven van beleid.

En hoewel het primaat voor keuzes strikt genomen bij de politiek ligt, mag het niet zo zijn dat er na verkiezingen ineens een flinke wending in het WWZ-beleid plaats vindt.

Een stevig kader en dito visie (te weten deze nota in aangepaste vorm) is ook voor de gemeentelijke organisatie behulpzaam. Maar de gemeente scheidt daarmee ook voor politieke partijen helderheid over punten waarmee die zich in de campagne kunnen profileren.

Daarom adviseren we de definitieve versie van deze nota, met daarin zoveel mogelijk concrete uitvoeringsplannen, ruim voor de aanstaande raadsverkiezingen af te ronden.

-/ vervolg op volgende pagina



Wij hebben na lezing ook een aantal concrete vragen/opmerkingen

1. De gemeente heeft nadrukkelijk gekozen om *jonge gezinnen* aan te trekken, dus naast vergrijzing ook verjonging (zie ook link met woonvisie). Wij missen dit bij de ontwikkelingen. Wil je de effecten van *vergrijzing* minimaliseren, dan moet er ook gedacht worden aan woningen voor starters en jonge gezinnen. Die kunnen namelijk een belangrijke rol spelen in mantelzorg en hulpdiensten en ze zijn nodig als werknemers, in bijvoorbeeld de noodzakelijke zorg en onderwijs.

In de nota worden de *veranderingen in de eerste-, anderhalve- en tweedelijnszorg* aangetipt. Maar wij missen een kader voor een *samenhangende aanpak van de gevolgen van die veranderingen*. Denk daarbij aan toenemende zorgzwaarte, (thuis) verpleging, preventie, vroegsignalering en mantelzorg en mantelzorgwoningen.

Specifiek voor ouderen dient er op gelet te worden dat de woonkeuzes die zij maken zeer uiteenlopen. Het al te rigide presenteren van bepaalde woonvormen en voorzieningen dient dus voorkomen te worden. Belangrijkste element is dat veel ouderen mentaal en fysiek zwakker worden en op die punten dus ondersteuning moeten krijgen.

Maar dat is een wezenlijk andere benadering dan alleen investeren in specifieke ouderenwoningen. Eerder gaven we al aan dat de behoeften van ouderen en jongeren complementair (kunnen) zijn. Wij adviseren de gemeente daar op in te spelen en, meer dan tot nu toe, actief haar invloed aan te wenden bij de bij deze ontwikkeling betrokken partijen om over de hele linie de zo gewenste variatie aan woningen te realiseren.

Wij missen een heldere visie op de opvang en huisvesting van mensen die bijvoorbeeld onder GGZ-behandeling zijn en/of met verslavingsproblematiek te kampen hebben.

En voor alle genoemde groepen moet ook duidelijk zijn welke financiële middelen daarvoor beschikbaar worden gesteld en over langere termijn beschikbaar blijven.

2. Wij kunnen ons in het geheel niet vinden in de opmerking dat 'de schaal van de kleinste dorpen in 2030 te klein is om economisch duurzame wijze voorzieningen in stand te houden.'

De gemeente heeft de plicht voor ieder dorp op maat van dat dorp in ieder geval één voorziening te (helpen) realiseren die als centraal punt en/of ontmoetingsplek dienst doet.

Zo'n plek is nodig voor de ontmoeting, om de mensen in je directe omgeving te leren kennen, elkaars behoefte te leren kennen en waar mogelijk daar met elkaar of met begeleiding direct op in te kunnen spelen.

Een belangrijke succesvoorwaarde voor het welslagen van zo'n voorziening is het actief betrekken van de betreffende inwoners bij de ontwikkeling en instandhouding van die voorziening.

Wij zien daar zo nodig (en in ieder geval waar dat initiatief niet 'eigener beweging' ontstaat) een duidelijke rol voor Welzijn Hoeksche Waard om de bewoners actief te ondersteunen.

3. Een zeer kritisch punt in de nota is dat beschikbaarheid van financiën leidend lijkt te zijn om bepaalde ambities al of niet uit te werken.

Hier wreekt zich het ontbreken van een helder kader/visie. Je moet *eerst vaststellen wat nodig is en dan middelen zoeken*. Niet andersom.

4. Wij zien de term '*geclusterde woonvormen*'. Dat klinkt mooi, maar het is onzes inziens niet de taak van de gemeente die te ontwikkelen. Wel is het de taak van de gemeente *proeven / initiatieven* daartoe te



stimuleren en waar nodig extra (financiële) ruimte te scheppen. Dit soort woonvormen moet van onderop tot stand komen. Anders komen ze er niet of voldoen ze niet aan de wensen van de beoogde bewoners. Als het om wonen gaat missen wij voorts een oplossingsrichting voor vraagstukken als extra woningen voor stathouders, voor jongeren en voor de tijdelijke opvang van groepen.

In dat kader is het overigens van groot belang dat de gemeente er een duidelijke visie op heeft hoe zij de “kwade invloed” van marktwerking (beleggers, projectontwikkelaars) buiten de deur wil en kan houden.

5. De ambitie voor het vergroten van digitale vaardigheden vinden wij prima. Maar er zal altijd een categorie mensen ‘digibeet’ blijven. Niet alleen onder ouderen, maar ook onder jongere generaties. Deels hangt dit samen met laaggeletterdheid en (culturele) achtergrond.

Vertrouwen op gedeeltelijke of volledige digitalisering van processen is daarom ongewenst.

6. Onze visie op *mobilititeit* is dat er voor alle dorpen en kernen in de Hoeksche Waard een voorziening is waardoor voor iedereen die om wat voor reden geen privé vervoermiddel heeft c.q. gehandicapt is zich toch over en buiten het eiland kan bewegen.

Wij adviseren daar een *integrale visie op te ontwikkelen die geen enkel middel van openbaar vervoer uitsluit*. U kunt van ons later dit jaar een aanzet daartoe verwachten.

Prioritering

Tot zover de grote lijnen van onze reactie. Wij adviseren u snel heldere keuzes te maken en in ieder geval de volgende prioriteiten te hanteren c.q. al in 2022 de volgende activiteiten concreet uit te werken.

1. Waar het gaat om mensen die het om wat voor reden niet lukt mee te komen:
 - a. Mobiliteit (zie punt 6, maar komt ook ten goede aan het leefklimaat van alle bewoners).
 - b. Ondersteuning bieden om te leren zelfstandig te leven.
Voor elke bewoner die het niet zelf kan faciliteert (bij voorkeur Welzijn HW) een coach, een hulpje voor alles. Niet verzorgen, maar ‘duwtjes geven’ en anders gewoon verzorgen.
2. Met betrekking tot de overige genoemde punten, plaatsen we de volgende kanttekeningen:
 - a. Zet realistisch in op wat van participatie verwacht mag worden; het huidige maatschappelijk klimaat blijkt toch anders te zijn dan werd ingeschat in het begin van het vorige decennium.
 - b. Stimuleer passend wonen voor jong èn oud, èn omgekeerd; denk in dat kader ook aan woonvormen waar jong en oud samenleven, hetgeen voor beide generaties waardevol blijkt te zijn.
 - c. Goed kunnen wonen is een voorwaarde voor jongere generaties om in de Hoeksche Waard te komen/blijven wonen en bij voorkeur ook te werken.
 - d. Ontwikkel een dorpenbeleid op de maat van die dorpen (en neem de buurtschappen daar ook in mee).

De Adviesraad is graag bereid ook specifiek mee te denken over de uitwerking van deze laatste punten en het vormgeven van een werkelijk integrale aanpak. Wij zien graag uw reactie tegemoet.

Met vriendelijke groet,
Adviesraad Sociaal Domein Hoeksche Waard

was getekend

J. H. Stuurman
voorzitter

D.M. Gaasbeek
secretaris

N.B. Graag uw reactie op: secretariaat@asdhw.nl